

350. rocznica powołania do życia Uniwersytetu Lwowskiego

W dniu 20 stycznia 2011 mija 350 lat od daty powołania do życia, przez króla Jana Kazimierza, Wyższego Studium jezuickiego we Lwowie. Był to zawiązek Uniwersytetu Lwowskiego. Sam królewski akt założycielski nie był wystarczający, bowiem patronat nad uczelniami akademickimi przysługiwał wówczas, obok króla, także Sejmowi; nie mniej ważne, jeżeli nie najważniejsze, było zatwierdzenie papieskie. Zazdrośnie strzegąca swego monopolu w Koronie Akademia Krakowska, która w swoim czasie przeszkodziła w powołaniu do życia uniwersytetu we Wrocławiu (1505) i w Poznaniu (1611), użyła swoich wpływów na szkodę nowej uczelni zarówno w Sejmie, jak też w Stolicy Apostolskiej. Na drodze faktów pokonano wszakże trudności, również te, na jakie natrafili jezuita w pierwszej połowie XVIII wieku ze strony szkolnictwa pijarskiego. Przedsięwzięcie jednak upadło wraz z kasatą w 1773 r. Zakonu Jezuitów.

Dzieło szczęśliwie poczęte miało swój ciąg dalszy. Bowiem w ramach swego programu reform cesarz Józef II, działając w duchu Oświecenia, utworzył we Lwowie w 1784 r. uniwersytet świecki, nazywany józefińskim. Perturbacje polityczne, będące następstwem Rewolucji Francuskiej i epoki napoleońskiej, spowodowały kolejną przerwę w jego funkcjonowaniu, a mianowicie w latach 1805–1817, kiedy z mocy przepisów austriackich spadł do rangi liceum. Ponownie ufundowany w 1817 r., miał wreszcie jeszcze jedną przerwę, tym razem dwuletnią, spowodowaną wydarzeniami Wiosny Ludów.

Nowych impulsów dostarczyło Uniwersytetowi Lwowskiemu nastanie ery konstytucyjnej w monarchii habsburskiej, połączone z utworzeniem unii austro-węgierskiej (cesarsko-królewskiej) i z nadaniem autonomii krajom CK. Okolicznością sprzyjającą Uczelni było to, że Lwów został stolicą Galicji. Nastąpił okres pomyślnego rozwoju lwowskiej Almae Matris, który przeciągnął się na całe dwudziestolecie międzywojenne. W niepodległym już państwie polskim nadano jej imię pierwszego założyciela, Jana Kazimierza. Jak wielki miała potencjał naukowy, o tym świadczy fakt, że po drugiej wojnie światowej stała się zaczątkiem Uniwersytetu Wrocławskiego, w jakimś stopniu także Politechniki Wrocławskiej, dalej Śląskiej Akademii Medycznej w Zabrze (i Katowicach) i znów w jakimś stopniu Politechniki Gliwickiej, a nadto zasilila kadrowo niemal wszystkie ówczesne uniwersytety polskie.

Dla przypomnienia trudnych początków Uniwersytetu Lwowskiego i dla uchylecia zamkniętej już karty historii jego wlotów i upadków, a także jego świetności, krakowska Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II i Polska Akademia Umiejętności urządzają w dniach 14 i 15 stycznia sesję naukową pod hasłem „350-lecie Uniwersytetu Lwowskiego”, która odbędzie się częściowo w „Ignatianum”, a częściowo w Polskiej Akademii Umiejętności. Program sesji znajduje się w Internecie na stronie PAU.

JERZY WYROZUMSKI

Stary Uniwersytet Lwowski